

Συνοπτική έκθεση ποιότητας για χρήστες

Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών, έτους 2016

Η Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών – ΕΟΠ (Household Budget Survey - HBS) διενεργείται σε ετήσια βάση, σύμφωνα με απόφαση του Προέδρου της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, με σκοπό την συγκέντρωση αναλυτικών στοιχείων για τη σύνθεση των νοικοκυριών, την απασχόληση των μελών τους, τις συνθήκες στέγασης και, κυρίως, για τις δαπάνες διαβίωσής τους, καθώς και για τα εισοδήματά τους. Η ΕΟΠ διενεργήθηκε για πρώτη φορά το 1957/58, έχοντας αρχικά πενταετή περιοδικότητα, ενώ από το 2008 διενεργείται σε ετήσια βάση.

Βασικός στόχος της έρευνας είναι η αναλυτική συγκέντρωση στοιχείων για τις δαπάνες των νοικοκυριών, με σκοπό την αναθεώρηση του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή, που καταρτίζεται από την ΕΛΣΤΑΤ. Επιπλέον, η ΕΟΠ αποτελεί την πλέον κατάλληλη πηγή για τη συμπλήρωση των διαθέσιμων στατιστικών στοιχείων για την εκτίμηση της συνολικής ιδιωτικής κατανάλωσης, για τη μελέτη του ύψους και της διάρθρωσης των δαπανών των νοικοκυριών σε σχέση με το εισόδημά τους, καθώς και τα άλλα οικονομικά, κοινωνικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά τους, για την ανάλυση των μεταβολών του επιπέδου διαβίωσης των νοικοκυριών σε σχέση με τις προηγούμενες έρευνες, τη μελέτη της σχέσης μεταξύ των αγορών και των σε είδος απολαβών των νοικοκυριών, τη μελέτη των ορίων χαμηλού εισοδήματος κατά διάφορες κοινωνικο – οικονομικές κατηγορίες και ομάδες του πληθυσμού, καθώς και τη μελέτη των αλλαγών στις διατροφικές συνήθειες των νοικοκυριών της Χώρας.

Η έρευνα είναι δειγματοληπτική, με σχεδιασμό rotational integrated design, που επιλέχθηκε ως ο πλέον κατάλληλος για ενιαία συγχρονική και διαχρονική έρευνα. Η διαχρονική δομή του δείγματος διακρίνεται σε τέσσερα εναλλασσόμενα υπο-δείγματα (panels), καθένα από τα οποία είναι αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού και διαρκεί τέσσερα χρόνια. Για κάθε δύο διαδοχικά χρόνια υπάρχει μερική επικάλυψη (75%) των panels. Κάθε χρόνο ένα panel εγκαταλείπει το δείγμα και ένα νέο panel επιλέγεται. Το σχήμα εναλλαγής άρχισε από το πρώτο έτος 2008. Για να υπάρξει πλήρες δείγμα, κατά το πρώτο έτος της έρευνας, τα τέσσερα panels άρχισαν ταυτόχρονα. Για τη διαχρονική συνιστώσα της ΕΟΠ, τα άτομα που επιλέγονται, αρχικά, ερευνώνται για περίοδο τεσσάρων ετών ίση με τη διάρκεια του κάθε panel.

Η έρευνα βασίζεται σε δισταδιακή στρωματοποιημένη δειγματοληψία νοικοκυριών από πλαίσιο δειγματοληψίας, που έχει δημιουργηθεί με βάση τα στοιχεία για το Μόνιμο Πληθυσμό της Απογραφής 2011 και καλύπτει πλήρως τον πληθυσμό αναφοράς, ώστε να εξασφαλίζεται η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος. Το πρώτο επίπεδο στρωμάτωσης είναι η γεωγραφική στρωμάτωση που βασίζεται στη διαίρεση της Χώρας σε Περιφέρειες, οι οποίες αντιστοιχούν στο ευρωπαϊκό επίπεδο διαμέρισης NUTS II, ενώ τα δύο μεγάλα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθήνας και Θεσσαλονίκης συγκροτούν χωριστά γεωγραφικά στρώματα. Το δεύτερο επίπεδο στρωμάτωσης είναι η ταξινόμηση των οικισμών, μέσα σε κάθε Περιφέρεια, σε τέσσερις κατηγορίες αστικότητας, σύμφωνα με το μέγεθος του πληθυσμού τους:

- ≥ 30.000 κατοίκους
- 5.000 – 29.999 κατοίκους
- 1.000– 4.999 κατοίκους
- 0 – 999 κατοίκους.

Η πρώην Περιφέρεια Πρωτεύουσας χωρίστηκε σε 31 στρώματα ίσου, περίπου, μεγέθους (ίσος αριθμός νοικοκυριών) με τα οικοδομικά τετράγωνα των Δήμων και λαμβάνοντας υπόψη κοινωνικο – οικονομικά κριτήρια. Ομοίως, το πρώην Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης χωρίστηκε σε 9 ίσου μεγέθους στρώματα. Τα Πολεοδομικά Συγκροτήματα των δύο μεγάλων πόλεων αποτελούν το, περίπου, 40% του συνολικού πληθυσμού.

Η δειγματοληψία καλύπτει πλήρως τον πληθυσμό αναφοράς, ώστε να εξασφαλίζεται η αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος. Τελική δειγματοληπτική μονάδα είναι το νοικοκυριό, ενώ μονάδες ανάλυσης είναι τα νοικοκυριά και τα μέλη τους. Η έρευνα καλύπτει τα νοικοκυριά όλης της χώρας, ανεξάρτητα από το μέγεθος ή τα οποιαδήποτε οικονομικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά τους. Από την έρευνα εξαιρούνται οι κάθε είδους συλλογικές συμβιώσεις (οικοτροφεία, γηροκομεία, νοσοκομεία, φυλακές, αναμορφωτήρια, στρατόπεδα κλπ.), τα νοικοκυριά που έχουν περισσότερους από πέντε (5) οικότροφους, καθώς και τα νοικοκυριά με μέλη ξένους υπηκόους που υπηρετούν σε ξένες διπλωματικές αποστολές.

Για την έρευνα χρησιμοποιήθηκε η ταξινόμηση ειδών και υπηρεσιών COICOP-HBS 2013, η οποία περιλαμβάνει δώδεκα (12) κύριες ομάδες δαπανών (είδη διατροφής και μη οινοπνευματώδη ποτά, οινοπνευματώδη ποτά και καπνός, είδη ένδυσης και υπόδησης, στέγαση, ύδρευση, καύσιμα και φωτισμός κύριας και δευτερεύουσας ή εξοχικής κατοικίας, διαρκή αγαθά οικιακής χρήσης - οικιακά είδη άμεσης κατανάλωσης και οικιακές υπηρεσίες, υγεία, μεταφορές, επικοινωνίες, αναψυχή και πολιτισμός, εκπαίδευση, ξενοδοχεία, καφεενεία και εστιατόρια, διάφορα αγαθά και υπηρεσίες).

Το τελικό δείγμα για το έτος 2016 ανήλθε σε 6.073 νοικοκυριά (κλάσμα δειγματοληψίας 1,5% του υπολογιζόμενου συνολικού αριθμού νοικοκυριών της χώρας). Το ποσοστό μη-ανταπόκρισης προ αντικαταστάσεων ήταν 33,7% (2.049 νοικοκυριά αρνήθηκαν, απουσίαζαν ή δεν μπόρεσαν να επικοινωνήσουν λόγω ασθένειας κλπ). Τα τυπικά σφάλματα για τις δώδεκα (12) βασικές κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών υπολογίστηκαν με τη μορφή συντελεστή μεταβλητότητας (CV) και παρέχονται στον παρακάτω πίνακα.

**Συντελεστές μεταβλητότητας στις 12 κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών:
ΕΟΠ 2016**

Αγαθά και υπηρεσίες	Συντελεστής μεταβλητότητας %
Σύνολο	1,5
Είδη διατροφής	1,2
Οινοπνευματώδη ποτά και καπνός	2,4
Είδη ένδυσης και υπόδησης	3,4
Στέγαση	1,3
Διαρκή αγαθά	3,0
Υγεία	2,6
Μεταφορές	2,8
Επικοινωνίες	1,2
Αναψυχή και πολιτισμός	5,5
Εκπαίδευση	5,2
Ξενοδοχεία, καφενεία και εστιατόρια	2,3
Διάφορα αγαθά και υπηρεσίες	2,1

Περισσότερες πληροφορίες (πίνακες, γραφήματα, μεθοδολογία), σχετικά με την Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών, μπορούν να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ www.statistics.gr, «Πληθυσμός και Κοινωνικές Συνθήκες > Οικογενειακοί Προϋπολογισμοί»